

Ο Θλιμμένος Προφήτης: Η θεολογική προσωπικότητα του προφήτη Ιερεμία (Ιπποκράτης Ταυλάριος, Μαθηματικός, Θεολόγος, μάστερ Θεολογίας)

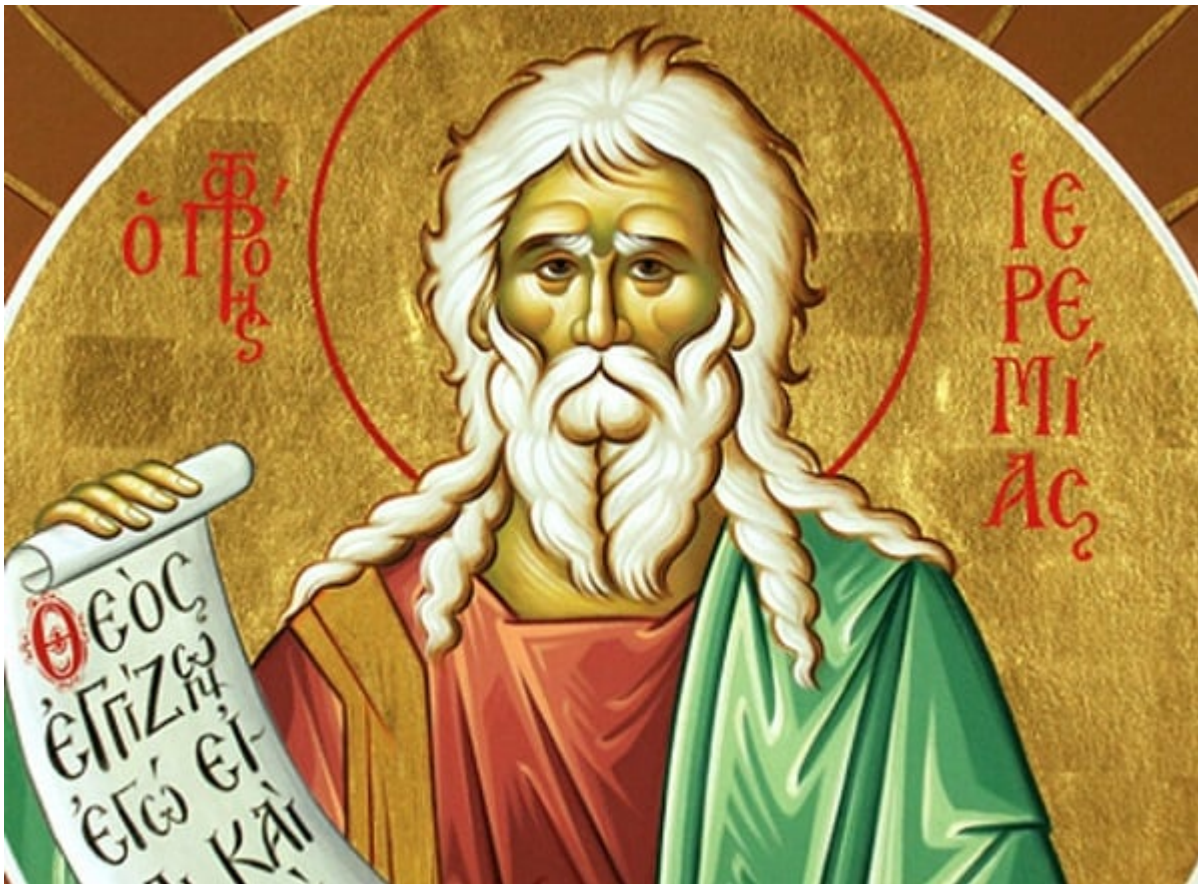
[/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο προφήτης Ιερεμίας έζησε και έδρασε στο βιβλικό Ισραήλ, και συγκεκριμένα στο βασίλειο του Ιούδα από τον ζ΄ έως τον στ΄ π.Χ. αιώνα. Καταγόταν από ιερατική οικογένεια, και απεδέχθη την προφητική κλήση σε νεαρή ηλικία, ενώ ήταν εκλεγμένος από τον Θεό ήδη από την κοιλία της μητρός του: «προ του με πλάσαι σε εν κοιλία επίσταμαί σε και προ του σε εξελθείν εκ μήτρας ηγίακά σε, προφήτην εις έθνη τέθεικά σε» (Ιερ 1,5). Κατατάσσεται στους λεγόμενους Μεγάλους Προφήτες, και η δράση του εξιστορείται στο βιβλίο της Παλαιάς Διαθήκης που φέρει το όνομά του. Επίσης, τα βιβλία «Θρήνοι Ιερεμίου» και «Επιστολή Ιερεμίου» έλκουν την συγγραφή τους κατά την παράδοση από τον ίδιο προφήτη. Από τα γραφόμενά του διαφαίνεται μια δομημένη προσωπικότητα που παρόλη

την μαρτυρική βιωτή του, ήταν ολοκληρωτικά δοσμένη στον Θεό.

Ήδη από τους πρώτους στίχους του βιβλίου φαίνεται η μαχητικότητα της προφητικής αποστολής του: «ιδού καθέστακά σε σήμερα επί έθνη και επί βασιλείας εκριζούν και κατασκάπτειν και απολλύειν και ανοικοδομείν και καταφυτεύειν...» (1,10), ο αγώνας είναι αδιάλλακτος: «ήλθα να ξεριζώσω», ήλθε για να πολεμήσει το κατεστημένο και την ηθική κατάπτωση της εποχής του, «και να φυτέψω», κηρύττοντας μια εσωτερική πνευματικότητα έξω από τον θρησκευτικό τυπικισμό, εισάγοντας μια προσωπική σχέση με τον Θεό, την καλώς νοούμενη ατομική θρησκευτικότητα. Βγάζει την ευσέβεια του Ισραήλ από τον στείρο νομικισμό-λεγκαλισμό στον οποίο είχε αυτή βαλτώσει.

Ο προφήτης κήρυξε ενάντια στους αλλότριους θεούς, οι θεοί των εθνών «ουκ εισί θεοί» (2,11). Έλεγξε την αιρετική-συγκρητιστική πίστη που επικρατούσε στο βασίλειο του Ιούδα και μισήθηκε από τον λαό του και από την εξουσία, θρησκευτική και πολιτική. Βάλλεται εναντίον της αδικίας, της ανηθικότητας και της ειδωλολατρίας. Υποστήριξε μόνον αυθεντικές μορφές θρησκευτικότητας, όπως τους Ρεχαβίτες, και καταφέρθηκε εναντίον της τυπολατρίας που εξέφραζε το πλείστον του επίσημου ιερατείου. Προλέγει την καταστροφή της Ιερουσαλήμ (10,17-22), και δίδει ως μόνη λύση την εσωτερική μετάνοια του ανθρώπου. Δεν διστάζει να ελέγξει τους βασιλείς για την αντιλαϊκή πολιτική τους, τους

πλούσιους για την καταπίεση των φτωχών, το ιερατείο για συγκρητισμό και κερδοσκοπία, αλλά και τον ίδιο τον λαό για την κατάπτωση στην οποία είχε περιπέσει, με αποτέλεσμα να αποδειχθεί για τους σύγχρονούς του ανεπιθύμητος, και «πέτρα σκανδάλου».

Ο Ιερεμίας γίνεται ένας θλιμμένος προφήτης. Περνάει ατελείωτους εξευτελισμούς και διώξεις, γεγονότα που σφυρηλάτησαν την θλιμμένη του ψυχосύνθεση. Συνωμοτούν εναντίον του μέχρι και οι συγγενείς του, αποφασίζουν να τον δηλητηριάσουν, του απαγορεύεται η είσοδος στον Ναό, τον ρίχνουν σε βορβορώδη λάκκο, καίγονται τα έργα του, εξορίζεται στην Αίγυπτο. Και τέλος, κατά την

οι τους συμπατριώτες του στην πόλη Τάφνα και τεθλιμμένη οδός» της βιωτής του να

Το βιβλίου του Ιερεμία περιλαμβάνει

εκτενείς δραματικούς μονολόγους του βασανισθέντος προφήτου. Αυτοβιογραφικοί στίχοι, στους οποίους κυριαρχεί ο πόνος ενός χλευαζόμενου και εγκαταλελειμμένου ανθρώπου: «ηπάτησάς με, Κύριε, και ηπατήθην, εκράτησας και ηδυνάσθης· εγενόμην εις γέλωτα, πάσαν ημέραν διετέλεσα μυκτηριζόμενος» (20,7). Οι μονόλογοι αυτοί συγγενεύουν με τους Θρήνους, και διατρέχονται από το ίδιο δραματικό κλίμα. Ο ιερεμιακός θρήνος είναι η απέλπιδα ικεσία ενός προφήτου που έχει δει τα πάντα να χάνονται, που βλέπει τους μοναχικούς αγώνες του να αποβαίνουν άκαρποι, που φτάνει μέχρι το σημείο της πλήρους απογνώσεως:

«επικατάρατος η ημέρα, εν η ετέχθην εν αυτή· η ημέρα, εν η έτεκέ με η μήτηρ μου» (20,14). Στους στίχους των μονολόγων του Ιερεμία διαφαίνεται μια αυθεντικότητα και μια μοναδική ευθύτητα και ειλικρίνεια, όπου το ανθρώπινο «πολεμάει» με το θείο, όπου ο άνθρωπος βιώνει το κενό της θείας εγκατάλειψης αλλά και μετά τους άμετρους αγώνες, την πλησμονή της θείας παρακλήσεως. Ακραία δοκιμασία, που μεταρσίωσε την προσωπικότητα του προφήτου.

Η βαθειά πνευματικότητα του Ιερεμία έμεινε παροιμιώδης στην παράδοση του Ισραήλ, γι' αυτό και ο Χριστός αποκαλέστηκε «άλλος Ιερεμίας» (βλ. Ματθ. 16,14). Γίνεται ο προφήτης που κατ' εξοχήν οραματίζεται την έννοια της Καινής Διαθήκης: «ότι αύτη η διαθήκη μου, ην διαθήσομαι τω οίκω Ισραήλ μετά τας ημέρας εκείνας, φησί Κύριος· διδούς δώσω νόμους εις την διάνοιαν αυτών και επί καρδιάς αυτών γράψω αυτούς· και έσομαι αυτοίς εις Θεόν, και αυτοί έσονταί μοι εις λαόν» (38,31), ελάλησε ο Κύριος δια μέσου του προφήτου, θα συνάψω μαζί σας μια Καινή Διαθήκη που την γράψω μέσα στην καρδιά σας, δεν θα έχετε πλέον μαζί μου τυπική σχέση, η σχέση μου πλέον μαζί σας δεν θα είναι θέμα τήρησης τυπικών διατάξεων, αλλά θα είναι θέμα εσωτερικής προαιρέσεως. Αυτή είναι η τομή του ιερεμιακού κηρύγματος με το παρελθόν, και αυτό είναι το εσχατολογικό όραμα του προφήτη, μια νέα ουσιαστική προσωπική σχέση-κοινωνία Θεού και ανθρώπων. Ο Θεός κατά τον Ιερεμία, δεν θέλει να επιβάλει άψυχες τελετουργίες, αλλά να αγγίξει τον έσω άνθρωπο.

Ο βίος του προφήτη Ιερεμία είναι μια μοναχική πορεία του ενός εναντίον όλων, του θυσιαζόμενου ενός υπέρ του λαού όλου, ένας διαρκής θρήνος ενός βασανισμένου ανθρώπου του Θεού, που δεν βρήκε κατανόηση από ανθρώπους, που βίωσε με ακραίο τρόπο την περιφρόνηση, και αναζήτησε μόνο στον Κύριο την ειρήνη και την δικαίωση. Διένυσε την πορεία αυτή ασκητικά, μαρτυρικά, και έτσι ανυψώθηκε στην χορεία των μεγάλων βιβλικών προφητών, οι οποίοι προλείαναν το δρόμο για την έλευση του Μεσσία Ιησού Χριστού.

Η μνήμη του Αγίου Προφήτου Ιερεμία τιμάται την 1η Μαΐου εκάστου έτους.